

תוכן העניינים

- 8 הקדמה ומבוא
 - 9 מפת החלוקה לאזורים הגיאוגרפיים של ארץ ישראל
 - 10 טבלת תפוצת מיני הסחלבים באזורים השונים
 - 11 בית הגידול, חלקי הצמח
 - 12 האברים התת קרקעיים של הסחלבים
 - 13 העלים והגבעול
 - 14 עלים אופייניים של סחלבים
 - 15 חלקי הפרח
 - 16 השוואת חלקי הפרח בין סוגי הסחלבים השונים
 - 18 האבקה
 - 19 בני כילאיים
 - 20 הסבר לשימוש בספר
 - 23 רשימת סחלבי הבר בישראל
 - 85 רשימת בני הכילאיים
 - 97 מסלולי טיולים בעקבות הסחלבים
 - 111 מפתח השמות העבריים
 - 112 רשימת מקורות
-

משפחת הסחלביים בעולם היא ענקית – בין 15 אלף ל-30 אלף מינים, רובם באזורים הטרופיים. הפער הגדול בין אומדני הבוטנאים נובע ממספרם העצום של בני-הכלאיים בסחלביים. שכן חלק מהבוטנאים מיחסים לבן הכלאיים מעמד של מין נפרד.

משפחת הסחלביים נחשבת למפותחת ולמתקדמת במשפחות הצמחים בעולם. הדבר מתבטא בשיכלול מיבנה הפרח ובשיטות ההאבקה המתוחכמות, שפיתחו בני משפחה זו.

יופיים של פרחי הסחלבים, גיוונם ועושר מיניהם המדהים, גרמו לכך שהם מבוקשים מאוד ע"י מגדלים ברחבי העולם. הסחלבים התרבותיים, שמגדלים אותם ברחבי העולם בחממות, בבתי-גידול, בגינות ואפילו בתוך הבתים, מקורם בסחלבי-בר, שנאספו ברחבי העולם, טופחו וגודלו לצמחי תרבות. בעבר הגיעו לצורך כך חוקרים, חובבים וסוחרים, עד קצווי תבל, ב"מסעות ציד" אחרי מינים נדירים חדשים. בהרבה אזורים גרמו "ציידים" אלה להשמדתם והיעלמותם של מיני סחלבים רבים. כיום, ברוב הארצות, הסחלבים הם פרחים מוגנים.

בישראל אין פרחי הסחלבים מושכים את העין כמו אחיהם הטרופיים המיוחסים, אך גם הם עדיין מרהיבים עין ביופיים ומפתיעים בתיחכום פרחיהם ובשיטות האבקתם.

מספר מיני הסחלבים בישראל גם אינו רב: 30 מינים, ב-11 קבוצות-סוג. הסיבה לכך: ישראל נמצאת כמעט מוחץ לתחום התפוצה של משפחה זו. אגב, רוב מיני הסחלבים בארץ-ישראל נתגלה עוד לפני קום המדינה, ורק ארבעה מינים נתגלו מאוחר יותר.

נוסף לכך יש לנו גם כמה סחלבים בני-כלאיים, פרי הכלאה בין מינים או אף סוגים שונים.

רוב הסחלבים בארץ נדירים וחלקם אף נדירים ביותר, אך תפוצתם אינה ייחודית לישראל בלבד. חלקם גדל גם בארצות השכנות לנו ירדן, לבנון, סוריה, קפריסין ותורכיה וחלקם מתפשט לרוב ארצות ים התיכון ואף מרחיבים את תפוצתם לאירופה.

כל הסחלבים בארץ הם "קרקעיים". כלומר: סחלבים שגדלים על הקרקע והם בעלי אברים תת-קרקעיים. זאת – בניגוד לרוב הסחלבים הטרופיים, שהם "אפיפיטיים", כלומר גדלים על צמחים אחרים, בדרך כלל עצים, לא כטפילים אלא "כדיירי מישנה", על כסי חומר אורגני שמצטברים על גזעם.

ספר זה מיועד לך, המטייל הרגיל, שאינו אמון על הגדרת צמחים, אך מעוניין בכל זאת לדעת את שמו של הסחלב שמצא. הספר יאפשר זיהוי קל ומהיר וייתן מידע בסיסי על משפחת הסחלביים בכלל ועל הפרח שמצאת בפרט. הספר מיועד גם לך, החובב והמתעניין במיוחד בעולם הבוטניקה, המחפש מידע נוסף להרחבת ידיעותיו. הוא יספר לך על הסחלבים בעולם ובישראל, על דרכי תפוצתם, אזורי גידולם, מועדי פריחתם, ההבדלים בין מיניהם השונים, בני-הכלאיים ועוד ועוד. כל אלה – באמצעות תצלומים, ציורים ואיורים, טבלאות גרפיות ותיאורים בכתב.

הספר מיועד אף לך, חובב הטיולים ברגל, המחפש מסלולי טיול המשלבים את הכרת נופי ארצנו עם צמחיה. מסלולי הטיולים המופיעים בספר זה יוליכו אותך אל הנדירים והיפים שבסחלבי ארצנו.

אבל במיוחד, מיועד הספר, לחובבי הסחלבים, אשר כמוני נכשבו בקסמיה של משפחת צמחים מופלאה זו.